

dysleksja

Nr 2 (4) jesień 2009

ISSN 1689-4839

Cena 12 zł (0% VAT)

www.ptd.edu.pl

Od sześciolatka do dorosłego
Metoda wertykalna
Liczy się uczeń, a nie statystyki
Dzień powszedni dyslektyka

Violetta Piasecka

Malowane dyktando

- scenariusz lekcji z wykorzystaniem Kolorowej Ortografii

Bo w ortofrajdzie-malujbajdzie tylko kolorowe znaczy...Kolorowe zapamięta, kto zobaczy!

L.Furmaga

Lekcja przeprowadzona według zamieszczonego scenariusza jest propozycją dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej wyrażających chęć rozpoczęcia nauki ortografii w swojej klasie w nowy sposób, przy pomocy stałych kolorów według metody Lesława Furmaga. Naukę ortografii metodą wzrokowo-pamięciową przy użyciu kolorów najlepiej rozpocząć w klasie drugiej, gdy uczniowie czytają już na poziomie elementarnym. Punktem wyjściowym do przygotowania lekcji jest wyłonienie zestawu wyrazów związanych z tematyką danego bloku lekcyjnego. W fazie wprowadzającej ważne jest wzbudzenie zainteresowania dzieci Ortofrajdkiem i jego historią. Zastosowane w części przygotowującej do pomalowania dyktanda zabawy, gry i ćwiczenia mają na celu zapamiętanie pisowni wszystkich wyrazów, które pojawią się w dyktandzie. Na zakończenie lekcji dzieci otrzymują tekst zawierający wyrazy z lukami w miejscu, gdzie mają być litery: ó, u, rz, ż, ch, h, oraz sz w wyrazach stanowiących wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach. Luki – kratki kolorują na kolor danej litery. Podczas tej pracy dzieci mogą korzystać ze słownika ortograficznego Ortofrajda, gdy nie są pewne pisowni danego wyrazu. Nauczyciel może również przy okazji odwoływać się do poznanych zasad pisowni, utrwalając je tym samym. Ważnym i lubianym przez dzieci punktem lekcji jest sprawdzenie poprawności pokolorowania dyktanda, które odbywa się przy po-

mocy specjalnego szablonu. Ten sposób nauki ortografii angażuje przede wszystkim pamięć wzrokową, a zastosowane gry i zabawy dydaktyczne aktywizują ucznia do pracy. Zaś nauczyciel może obserwować u dzieci radość, niezwykłą podczas tak trudnej skądinąd nauki ortografii.

SCENARIUSZ LEKCJI „ORTOFRAJDA – KOLOROWA ORTOGRAFIA”

Typ zajęć: nauczanie zintegrowane; edukacja polonistyczna

Poziom nauczania: szkoła podstawowa; edukacja wczesnoszkolna

Klasa: II

I. Temat:

Temat bloku: Jedziemy na wieś

Temat dnia: Zwierzęta na wiejskim podwórku

Temat zajęć: Moje pierwsze malowane dyktando

II. Założenia metodyczne

Cel główny: Zapoznanie z nową metodą pracy nad ortografią

Cel szczegółowe:

- usprawnianie techniki czytania oraz czytania ze zrozumieniem,
- usprawnianie pisania pod względem poprawności ortograficznej,
- wzbogacanie słownictwa,
- wdrażanie do autokorekty,
- zapobieganie problemom w nauce ortografii.

Cel terapeutyczne:

- ćwiczenie spostrzegawczości i pamięci wzrokowej,
- ćwiczenie pamięci słuchowej,
- kształcenie koordynacji wzrokowo-ruchowej,
- rozwijanie sprawności manualnej w zakresie motoryki małej.

Cel operacyjne:

Uczeń:

- zna zasady Kolorowej Ortografii,
- potrafi powtórzyć wierszyk „Ortofrajda”,
- potrafi odczytać wyrazy z lukami,

- koloruje prawidłowo wyrazy według poznanych zasad,
- zna prawidłową pisownię opracowywanych wyrazów zawartych w dyktandzie z różnorodnymi trudnościami ortograficznymi.

Czas pracy: 60 minut

Metody pracy: wzrokowo-pamięciowa metoda nauczania ortografii przy pomocy kolorów, słowna – opowiadanie nauczyciela, słuchanie czytanego tekstu, praktyczna – gry i zabawy dydaktyczne.

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna.

Pomoce: mazaki, lizaki z kartonu w kolorach Ortofrajdy, plakaty drzewo i półka, ilustracje z podpisami, klocki domina z kartonu, zawieszki z napisami i kolorowymi kartonikami, sznurek, klamerki, koperta, postać Ortofrajdka z kartonu, magnetofon, płyta z piosenką „Ortofrajda”, tabela ewaluacyjna, teksty: list, wiersz, dyktando (autorką dyktanda jest Grażyna Młynarska).

III. Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

1. Nauczyciel pokazuje list, jaki przyszedł do dzieci z klasy II i prosi chętnego ucznia o jego odczytanie na głos.

<i>Witam Was, Kochane Dzieci!</i>	
<i>Jestem wesółym ludkiem z Krainy Kolorowej Ortografii. Lubię zwiedzać piękne miejsca.</i>	
<i>Zapraszam Was do podróży po Polsce i malowania dyktand.</i>	
<i>Pozdrawiam,</i>	
<i>Wasz Ortofrajdek</i>	
<i>P.S. Zostawiam Wam wierszyk i pierwsze dyktando do pomalowania. Życzę Wam przy tym dużej ORTO-FRAJDY!</i>	

2. Nauczyciel pokazuje dzieciom nowy słownik ortograficzny i ilustracje postaci Ortofrajdka. Następnie opowiada:

Ortofrajdek to ludzik z baśnowej Krainy Kolorowej Ortografii zwanej Ortofrajdą. W tej krainie wszystko jest kolorowe. Ortofrajdek pomalował również trudne literki, aby pomóc dzieciom w nauce ortografii. Teraz łatwiej jest im zapamiętać poprawną pisownię wyrazów z literkami ó-u, rz-ż, ch-h.

3. Nauczyciel czyta fragment wstępu ze słownika ortograficznego Ortofrajda (str.11–12) i zadaje pytania o treść. Nauczyciel mówi o podróży Ortofrajdka na wieś i odczytuje tekst dyktanda:

„Co słysząc na wsi”

Na podwórku zwierzęta robią dużo hałasu. Kogut pieje. Krowy muczą w oborze. Konie podskakują w stajni. W chlewiku kwiczą świnie. Gęsi, kury, kaczki i indyki znoszą jajka. Króliki uciekły z klatki i hasają w ogródku. Gospodarz zajmuje się hodowlą bydła i owiec. Na polu rośnie zboże. W sadzie kwitną drzewa owocowe.

4. Wprowadzenie zasad Kolorowej Ortografii: nauczyciel odczytuje wiersz oraz omawia kolory poszczególnych liter. Następnie dzieci powtarzają kolejne wersy – nauka na pamięć wiersza:

Ortofrajda

Ó różowe od dziś będzie,
Granatowe **rz** jest wszędzie,
Ż zielone niezawodnie,
H – brązowe bardzo modnie,
Z sz wyjątki są czerwone,
U i **ch** czarnym smolone.

Faza realizacyjna

Ćwiczenia przygotowujące do namalowania dyktanda. **Uwaga!** Konieczne jest opracowanie podczas gier i zabaw wszystkich wyrazów, które wystąpią w dyktandzie

Wizualizacja – przykłady wyrazów z trudnościami ortograficznymi ze skojarzeniem koloru, pokaz ilustracji z podpisami (np. **ó** - różowe jak róża, **rz** – niebieskie jak rzeka, **ż** – zielone jak żaba, **h** – brązowe jak herbatnik).

Lizaki – zapoznanie z podstawową pomocą Kolorowej Ortografii; uczniowie pokazują lizak w odpowiednim kolorze do trudności ortograficznej występującej w danym wyrazie.

Pralnia – na sznurku wiszą kartki z napisanymi wyrazami zawierającymi kratkę w miejscu trudności ortograficznej. Wybrany uczeń odczytuje wyraz, a wszyscy podnoszą odpowiedni lizak z kolorem literki, jaką należy wstawić. Następnie uczeń przykleja kolorową kratkę.

Półka ortograficzna – umieszczanie przez wybranych uczniów wyrazów na odpowiednim kolorze półki zgodnie z ich poprawną pisownią. Wyrazy mają wyciętą kratkę w miejscu trudnej litery i po włożeniu na półkę kratka wypełnia się odpowiednim kolorem.

Drzewko – wybrani uczniowie otrzymują listki w kolorach Ortofrajdy, na których są zapisane różnorodne działania matematyczne. Po obliczeniu wyniku szukają prawidłowej

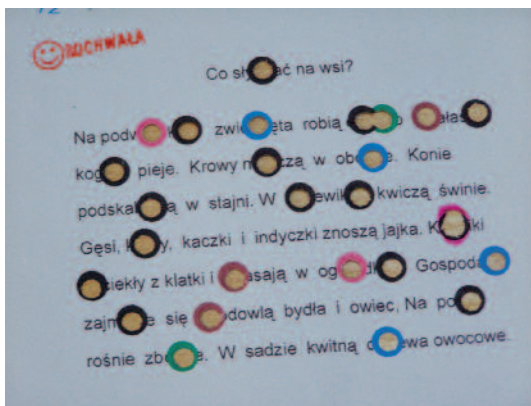
liczby na wyrazowym drzewku, która jest w miejscu trudnej litery.

Bal – zabawa taneczna przy muzyce. Dzielimy uczniów na dwie grupy. Jedna grupa otrzymuje zawieszki z wyrazami (w miejscu trudności są kolory odpowiadające głosce o różnej pisowni, a druga zawieszki z kartonikami w kolorach Ortofrajdy; uczniowie mają za zadanie odnaleźć swoją parę według prawidłowej pisowni wyrazu.

Domino – wybrani uczniowie otrzymują klocki domina (klocek zawiera wyraz i kolor). Ich zadaniem jest prawidłowe zbudowanie ciągu przez kolejne ustawienie się tak, aby kolor z poprzedniego klocka pasował do prawidłowej pisowni następnego wyrazu.

Kolorowanie dyktanda – uczniowie otrzymują tekst dyktanda pt. „Co słysząc na wsi?” Wyrazy w miejscu trudności ortograficznej mają wyciętą kratkę. Zadaniem uczniów jest pokolorować wszystkie kratki w wyrazach z dyktanda odpowiednim kolorem, po uprzednim rozszyfrowaniu, jaki to wyraz, czyli odczytaniu go.

Samodzielne sprawdzenie poprawności wykonania zadania następuje przez nakrycie tekstu dyktanda szablonem (tekst dyktanda z wyciętymi kratkami oraz z brzegiem pomalowanym prawidłowym kolorem). Poprawa ewentualnych błędów.

Faza podsumowująca

1. Podsumowanie lekcji – ocena wykonanej pracy.
2. Wygłoszenie z pamięci chórem wierszyka „Zasady Kolorowej Ortofrajdy”.
3. Swobodne wypowiedzi uczniów na temat lekcji.
4. Wypełnienie ankiety ewaluacyjnej przez postawienie krzyżyka lub swojego znaczka w odpowiedniej rubryce (Wolę malowane dyktando, Wolę pisane dyktando)
5. Praca domowa – piękne przepisanie dyktanda do zeszytu.

Bibliografia

- L.Furmaga, *ORTOFRAJDA pamięciowo-wzrokowy słownik ortograficzny dla dzieci*, Sopot 1999.
- R. Janiec, M. Gancarz, *Ortofrajda*, Gdańsk 2002.
- M.Kaleta-Sawicka, J.Skalska, *Vademecum nauczania ortografii w klasach początkowych*, Kielce 1993.
- E.Polański, A.Jakubowicz, F.Dyka, *Ortografia i interpunkcja w nauczaniu początkowym. Przewodnik metodyczny dla nauczyciela*, Łódź 1996.

Violetta Piasecka – pedagog w zakresie nauczania początkowego, oligofrenopedagog, terapeuta. Przewodnicząca Gdańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Dysleksji oraz skarbnik w Zarządzie Głównym PTD. Pracuje w szkole podstawowej w Gdańsku i Poradni Diagnostyczno-Terapeutycznej PTD.

Dysleksja

nie może być wymówką!

TRUDNOŚCI MOŻNA POKONAĆ!

Program Edukacyjno-Terapeutyczny

ORTOGRAFFITI
szansą
na optymalny rozwój

Program rekomendowany przez

Polskie
Towarzystwo
Dysleksji

OPERON

www.ortograffiti.pl